

54

**EL - KAMER / MJESEC
OBJAVLJENA U MEKI, IMA 55 AJETA**

Već je ranije naveden hadis Ebu-Vakida el-Lejsija da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učio suru "Kaf" i suru "Ikterebetis-saah" (El-Kamer) na hadžijskim i ramazanskim bajram-namazima. Isto tako, učio bi ih i na većim skupovima iz razloga što ove sure u sebi sadrže obećanje i prijetnju, te ajete o stvaranju i ponovnom proživljavanju. Također, govori o Allahu kao Jedinom Bogu, potvrđuje poslanstva Vjerovjesnika, s.a.v.s., a tu se nalazi i drugih značajnih nakana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اقْرَبِينَ السَّاعَةَ وَانْشَقَّ الْقَمَرَ ۝ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا وَيَقُولُوا
سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ۝ وَكَذَّبُوا وَابْتَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أُمَّةٍ مُّسْمِرَةٌ
وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ۝ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ
الذِّكْرُ ۝

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

"Blizi se Čas i Mjesec se raspolutio!/1/, a oni, uvijek kada vide dokaz, okreću se i govore: 'Čarolija neprestana!'/2/ Oni ne vjeruju i povode se za prohtjevima svojim, a sve je već određeno. /3/ I dolaze im vijesti koje treba da ih odvrte /4/ - mudrost savršena - ali opomene ne koriste."/5/

Allah, dž.š., obavještava o blizini Sudnjeg časa, o nastajanju i kraju dunjaluka, kao što kaže Uzvišeni:

"Ono što je Allah odredio - dogodit će se; zato to ne požurujte." (16:1) Uzvišeni na još jednom mjestu kaže:

"Ljudima se blizi Čas polaganja računa njihova, a oni, bezbrižni, ne mare za to." (21:1) Imam Ahmed navodi od Sehla ibn Sa'da, koji kaže:

"Čuo sam Allahova Poslanika, koji kaže: /287/ 'Poslan sam, a ja i Sudnji dan smo ovako' - pokazujući svoja dva prsta, kažiprst i srednji prst." Ovaj se hadis navodi u oba Sahiha. Riječi Uzvišenog: **"I Mjesec se raspolutio."** Ovo se desilo u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., a o čemu govore mnogi hadisi s pouzdanim predanjima. U vjerodostojnom hadisu od Ibn-Mes'uda da je rekao: "Pet događaja je prošlo: Er-

Rum, Ed-Duhan, El-Lizam, El-Batše i El-Kamer." O ovome se slaže sva ulema - da je polovljenje mjeseca istinit događaj u vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., te da je to bila jedna od velikih mu'džiza. Buharija navodi od Enesa ibn Malika: /288/ "da su Mekelije tražili od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da im pokaže neki dokaz svoga poslanstva, pa im je on pokazao na Mjesec kako se polovi na dva dijela, tako da su mogli vidjeti brdo Hira između polovica." Hadis se nalazi u oba Sahiha. Hafiz Ebu-Bekr el-Bejheki prenosi od Abdullaha ibn Omera tumačenje riječi Uzvišenog: /289/

"Blizi se Čas i Mjesec se raspolutio", tako što je rekao: "To se zbilo u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s. Tada se raspolovio Mjesec na dva dijela, od kojih je jedan dio bio ispred brda, a drugi s druge strane brda, a onda se Poslanik, s.a.v.s., obratio Allahu, dž.š., riječima:

"Moj Allahu, budi mi svjedok." Ovako navode Muslim i Tirmizi u drugim predanjima, a Tirmizi kaže da je hadis hasen-sahih. Imam Ahmed navodi od Ibn-Mes'uda, koji kaže: "Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., na dva dijela, tako da su to mogli vidjeti. Tada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao prisutne da mu priznaju poslanstvo riječima:

"Svjedočite!" Ovako navode Buharija i Muslim od Surfjana ibn Ujejneta. Bejheki navodi hadis od Ibn-Mes'uda, koji kaže: /290/ "Raspolovio se Mjesec u Meki, od koga su nastale dvije polovice, a kafiri mekanskog plemena Kurejš rekoše: 'Ovo je čarolija kojom vas je opčinio Ibn Ebi-Kabše (tj. Muhammed, a.s.). Sačekajte ove koji su sada na putu, pa ako i oni budu vidjeli ono što ste i vi - onda je Muhammed iskren. A ako ne budu vidjeli ono što i vi - znajte da vas je opčinio time.' Nakon što su pristigli ljudi sa puta, i to sa svih strana, rekoše da su i oni vidjeli kako se Mjesec raspolutio." Ovaj hadis prenosi i Ibn-Džerir od Mugire, uz dodatak: Pa je Uzvišeni Allah objavio:

"Blizi se Čas i Mjesec se raspolutio." A riječi Uzvišenog: **"A oni, uvijek kada vide dokaz"**, tj. kakav dokaz ili argument, **"okreću se"**, tj. ne slijede ga, već bacaju to sebi iza leđa. **"I govore: 'Čarolija neprestana'"**, tj. misle na laž.

"I poriču i slijede strasti svoje", tj. poriču istinu koja im je došla, nastavljajući slijediti svoje mišljenje, opravdavajući time svoje neznanje i gluposti koje izlaze iz njihovih mozgova. A riječi Uzvišenog: **"A sve je određeno"**, tj. sigurno će se desiti svakome onako kako je zaradio; dobrom dobro, a lošem loše.

"I dolaze im vijesti", tj. priče o događajima prošlih naroda koji su lagali svojim poslanicima, kao i ono što ih je zbog toga zadesilo.

"...koje treba da ih odvrte", tj. te vijesti treba da djeluju kao preventiva, da spriječe odlazak u širk.

A riječi Uzvišenog: **"...mudrost savršena"**, tj. mudrost je savršena u Uputi onih koje je uputio i ostavljanju u zabludi onih koje je ostavio u zabludi.

+ Objavljena nakon sure "Et-Tarik" Ajeti br. 44, 45, i 46 su medinski.

"...ali, opomene ne koriste." To je isto kao što Uzvišeni na drugom mjestu u Kur'anu kaže: **"...ali ni od kakve koristi neće biti dokazi i opomene narodu koji neće da vjeruje." (10:101)** (Ovim se želi reći da nema nikakva opravdanja za ljude koji će izabrati kufr umjesto vjerovanja, a što je Allahu, dž.š., poznato oduvijek i to im je propisao. Želi se reći da im dokazi i opomene ne koriste, jer su nevjernici.)¹

فَقَوْلَ عَنَّمْ يُودِعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ مُّكْرِمٍ ۖ حَسْبًا أَبْصَرَهُمْ
يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ۖ مَّهْطِعِينَ إِلَى
الدَّاعِ يَقُولُ الْكَاذِبُونَ هَذَا يَوْمَ عِيسَى ۗ

"Zato se okreni od njih! Na Dan kad ih glasnik pozove na nešto užasno/6/ oni će oborenih pogleda iz grobova izlaziti, kao skakavci rasuti, /7/ žureći ka glasniku, i nevjernici će govoriti: 'Ovo je težak dan.' /8/

Uzvišeni kazuje Muhammedu, s.a.v.s., da se okani i ostavi one koji nakon jasnih dokaza (mu'džiza) okreću glavu i misle da je to neprestana čarolija.

"...na Dan kad ih glasnik pozove na nešto užasno." To nešto će biti strašno nezgodno, a to je mjesto obračuna koji u sebi nosi velike belaje, pa čak i potrese i strahote.

"...oborenih će pogleda", tj. bit će pokunjeni. **"...iz grobova izlaziti"** znači iz mezara. **"...kao skakavci rasuti."** Znači poput skakavaca, kada se svojom brzinom razlete lebdeći u zraku. Požurit će ka mjestu gdje se polaže račun odazivajući se pozivu za taj skup. Zato kaže Allah: znači žureći **"ka glasniku"** kome se neće opirati, a neće ni kasniti.

"Nevjernici će govoriti: 'Ovo je težak dan.'" Tj. dan užasnih strahota, kada će biti smrknuti i namrgodeći, kao što na drugom mjestu kaže Uzvišeni:

"Bit će to naporan dan nevjernicima, neće biti lahak." (74:9,10)

* كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ
فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ۖ فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ
فَانصُرْ ۖ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّمْتَرٍ ۖ وَجِئْنَا بِالْأَرْضِ عَمِيوْنَا
فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ۖ وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوَالِحِ وَوَسِّرَ ۗ

بَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِّمَن كَانَ كُفِرًا ۖ وَلَقَدْ تَرَكْنَا آيَةً قَهْلًا مِّن مَّذْكَرِ
ۖ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ۗ وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ
مِّن مَّذْكَرٍ ۗ

"Lagao je Nuhov narod prije njih pa su roba Našeg u laž utjerivali, govoreći: 'Ludak!' - i Nuh je onemogućen bio./9/ I on je Gospodara svoga zamolio: 'Ja sam pobijeden, Ti se osveti!' /10/ I Mi smo kapije nebeske pootvarali vodi koja je neprestano lila, /11/ i učinili da iz zemlje izvori provru, i vode su se sastale kako je određeno bilo, /12/ a njega smo nosili na onoj lađi od dasaka i klinaca sagrađenoj, /13/ koja je plovila pred Našim očima, a nagrada je to bila za onoga koji je porican bio. /14/ I Mi to ostavismo kao pouku - pa ima li ikoga ko bi pouku primio? /15/ i kakve su bile kazna Moja i opomene Moje! /16/ A Mi smo Kur'an olakšali za pouku, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?"/17/

Riječi Uzvišenog: **"Lagao je"**, prije tvoje pojave, o Muhammede, **"Nuhov narod prije njih pa su roba Našeg u laž utjerivali"**, tj. oni su bili otvoreni u svojim lažima.

"govoreći: 'Ludak!', i Nuh je onemogućen bio", tj. optuživali su ga da je lud, te su ga još i grdili i tjerali, prijeteći mu da, ako ne prestane, može biti ubijen kamenjem.

"I on je Gospodara svoga zamolio: 'Ja sam pobijeden, pa Ti pomoz!'", tj. ja sam nemoćan, pa Ti pomoz Svoju vjeru. Onda je rekao Uzvišeni:

"I Mi smo kapije nebeske pootvarali vodi koja je neprestano lila", tj. mnogo. **"...i učinili da iz zemlje izvori provru"**, tj. na cijeloj Zemlji su se pojavili izvori mnogi.

"...i vode su se sastale", tj. vode iz nebesa i iz zemlje. **"...kako je određeno bilo."** Ta stvar je već bila propisana.

"...a njega smo nosili na onoj od dasaka i klinaca sagrađenoj." To su bile drvene ploče - daske, povezane i prikovane ekserima. Time se misli na skovanu lađu, znači nosili smo ga u lađi. A riječi Uzvišenog: **"Koja je plovila pred Našim očima"**, tj. Mi smo je nadgledali i čuvali. **"...nagrada je to bila za onoga koji je porican bio."** U isto vrijeme ovo znači i kaznu za nevjernike koji su poricali Istinu, a i pobjedu koju je Nuh, a.s., ostvario. A riječi Uzvišenog:

"I Mi to ostavismo kao pouku", (tj. učinili smo da Nuhova lađa bude trajni primjer gradnje - a Allah najbolje zna, jer je to prva lađa, za koju je Allah, dž.š., podučio Nuha, a.s., da je sagradi. Time je ona postala trajnim uzorom za sve sljedeće lađe koje su se gradile, znači tako je građena svaka sljedeća lađa, te plovila

¹ Ono što je između dvije zgrade moj je govor, a ne Ibn-Kesirov.

vodom onako kako je to odredio Uzvišeni. Isto tako ova lađa predstavlja sjećanje na Nuha, a.s., čime se podučavaju nove generacije onome što je zadesilo Nuhov narod. Neposlušni su bili potopljeni, dok su vjernici sa Allahovim zadovoljstvom bili spašeni od potapanja, time što su se ukrcali u lađu. Isto tako su i riječi Uzvišenog:

"Mi smo vas, kad je voda preplavila sve, u lađi nosili da vam to poukom učinimo i da to od zaborava sačuva uho koje pamti." ² Zbog toga i kaže Uzvišeni: **"Pa ima li ikoga ko bi pouku primio?"** Ima li ikoga ko bi se opametio i iz ovoga izvukao zaključak? A riječi Uzvišenog:

"...i kakve su bile kazna Moja i opomene Moje!", tj. kakvo je bilo Moje kažnjavanje onih koji nisu u Mene vjerovali i u Moje poslanike, i nisu prihvatili ono što je došlo od Mojih opomena, time sam pomagao Svojim poslanicima, a kaznio kafire.

"A Mi smo Kur'an olakšali za pouku." Znači olakšali smo i njegovo učenje i razumijevanje, velika hvala neka je Allahu, dž.š.,

"...pa ima li ikoga ko bi pouku primio?", tj. ima li toga koga je Kur'an opametio, nakon što ga je Allah ljudima lahkim i dostupnim učinio? Postoji li onaj koji je zbog toga odbacio od sebe grijeha i postao sljedbenik Allahovih naredbi; kome će se dati Allahova blagodat i zadovoljstvo...?

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِي ﴿١٨﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ مَّحْسُومٍ ﴿١٩﴾ نَزَّلْنَا النَّاسِرَ كَأَنَّهُمْ
أَعْمَارٌ مَّخْلُوعَةٌ ﴿٢٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِي ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْرِكٍ ﴿٢٢﴾

"Poricao je Ad, pa kakva je bila kazna Moja i opomene Moje! /18/ Jednog kobnog dana poslali smo na njih leden vjetar koji je neprestano puhao /19/ i ljude dizao, kao da su palmova stabla iščupana, /20/ i kakve su bile kazne Moje i opomene Moje! /21/ A Mi smo Kur'an učinili dostupnim za učenje napamet i pouku, pa ima li koga ko bi pouku primio?" /22/

Nakon što Uzvišeni obavještava šta se zbilo sa Hudovim narodom, govori nam kako su i ovi svoga poslanika u laž ugonili. Isto tako šta se desilo sa Nuhovim narodom, kazna je stigla i narod Ad u obliku: **"...ledenog vjetra"**, koji je žestoko bio studen. **"Jednog kobnog dana"**, taj dan je bio koban za njih, **"...neprestano puhao"**, tj. na njih se kobno i rušilački obrušio, jer su se tada spojile dunjalučka i ahiretska kazna. A riječi Uzvišenog:

"Dizao je ljude kao da su oni palmova stabla iščupana." Vjetar bi tako zgrabio nekoga od nevjernika, podigao bi ga u zrak tako visoko da se ne bi vidio, a zatim ga naglavačke tresnuo o zemlju, a onda bi mu se glava odvojila od trupa. Zato i kaže Uzvišeni:

"...kao da su palmova stabla iščupana, i kakve su bile kazna Moja i opomene Moje? A Mi smo Kur'an olakšali za učenje napamet i pouku, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?"

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾ فَقَالُوا أَبَشْرًا مِمَّا
وَحَدَّاءُ تَتَّبَعُهُ ﴿٢٤﴾ إِنَّا إِذًا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٥﴾ أَلَيْسَ الَّذِي كُفِّرُوا عَنْهُ مِنْ بَيْنِنَا
بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشْرٌ ﴿٢٦﴾ سَيَعْلَمُونَ عَذَابَ الْكَذَّابِ الْأَشْرِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا
مُرْسِلُوا آلَ لُوطٍ فَنَجَّاهُ فَانْتَهَى عَنْهُمْ وَأَصْطَبِرُ ﴿٢٨﴾ وَنَبِّئُهُمْ أَنَّ الْمَاءَ
قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُخْتَضِرٌ ﴿٢٩﴾ فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى
فَعَقَرَ ﴿٣٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِي ﴿٣١﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً
فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُخْتَظِرِ ﴿٣٢﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْرِكٍ ﴿٣٣﴾

"I Semud u opomene nije vjerovao. /23/ 'Zar da sljedimo jednog od nas!' - govorili su. Tada bismo, uistinu, bili u zabludi i bili bismo ljudi. /24/ Zar baš njemu, između nas, da bude poslana Objava?! Ne, on je lažljivac oholi!"/25/ "Saznat će oni sutra ko je lažljivac oholi! /26/ Mi ćemo poslati kamilu da bismo ih iskušali, pa pričekaj ih i budi strpljiv. /27/ I upozori ih da će se voda između njih i nje dijeliti, svakom obroku pristupit će onaj čiji je red!"/28/ "Ali oni pozvaše jednog od svojih, pa se on spremi i prekla je, /29/ i kakve su bile kazna Moja i opomene Moje? /30/ Mi poslamo na njih jedan jedini krik, i oni postadoše poput zdrobljenog suhog lišća. /31/ A Mi smo Kur'an učinili dostupnim za

² Ono što je između zagrada moje su riječi, a ne Ibn-Kesirove.

pouku, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?"/32/

Ovo je kazivanje o narodu Semud, koji su u laž ugonili svoga poslanika Saliha, a.s.

"Zar da slijedimo jednog od nas!, govorili su. Tada bismo, uistinu, bili u zabludi i bili bismo ljudi." Smatrali su da će propasti ukoliko se prepuste da ih vodi jedan od njihova roda - Salih, a.s. Zatim se čude što baš njemu da dođe Objava, tako da su ga počeli u laž ugoniti riječima:

"Ne, on je lažljivac oholi!" Tako su prekoračivali granice u svojoj laži. A onda kaže Uzvišeni: **"Saznat će oni sutra ko je lažljivac oholi!"** Ovo im je prijatna i tvrdo obećanje. A Allah, dž.š., kaže:

"Mi ćemo poslati kamilu, da bismo ih iskušali", tj. da bi ih stavili na provjeru, izvedena im je jedna ogromna kamila iz velike i čvrste stijene, baš onako kako su i izazivali. Ona je bila Allahov dokaz protiv njih, a u isto vrijeme i potvrda poslanstva Saliha, a.s. Zatim kaže Uzvišeni, obraćajući se Svome robu i poslaniku Salihu, a.s.: **"Pa pričekaj i budi strpljiv."** Tj. sačekaj da vidiš kako će im se to njihovo pitanje razriješiti i budi strpljiv prema njima jer je tvoja krajnja pobjeda i na dunjaluku i na ahiretu.

"I upozori ih da će se voda između njih i nje dijeliti." Tj. jedan dan će biti za njih, a drugi dan će biti za devu. Tako Allah, dž.š., kaže na drugom mjestu:

"Evo, to je kamila", reče on, "u određeni dan ona će piti, a u poznati dan vi." (26:155)

A riječi Uzvišenog:

"Svakom obroku pristupit će onaj čiji je red." Mudžahid kaže: "Kada bi ona bila odsutna, oni bi pristupili pijenju vode; a kada bi ona došla, koristili bi mlijeko." Zatim kaže Uzvišeni:

"Ali oni pozvaše jednog od svojih, pa se on spremi i prekla je." Onaj koji je preklao devu zvao se Kadar ibn Salif, a bio je najgori u svom narodu. Zato i kaže Allah, dž.š., na drugom mjestu: **"Kad se jedan nesretnik između njih podigao", (91:12) "pripremio se".**

"...pa je preklao, i kakve su bile kazna Moja i opomene Moje", tj. na koji način su kažnjeni? Kakva je bila Moja kazna svima koji su Me poricali i u laž ugonili Moje poslanike.

"Mi poslasmo na njih jedan jedini krik, i oni postadoše poput zdrobljenog suhog lišća", tj. svi su bili kažnjeni, bez izuzetka, niko nije ostao; sasušili su se poput suhog rastinja, sakupljenog na jednom mjestu, kao što se to čini na pustinjским pašnjacima, kada se sve sasuš, zatim spali i vjetar raznese.

كَذَّبَتْ قَوْمٌ لوطًا بالذُّرِّ ﴿٣٢﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لوطٍ
 نَجَّيْنَاهُمْ بِسَخِرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةٌ مِّنْ عِبْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ
 أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالذُّرِّ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رُودُوا عَنْ صَيْفِهِ
 فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِي ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمُ كَرَّةً عَذَابٌ
 مُّسْتَقَرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِي ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ
 فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

"Narod Lutov poricao je opomene. /33/ Na njih vjetar, pun pijeska, poslasmo, samo ne na Lutovu porodicu, nju u svitanje spasismo /34/, iz milosti Naše. Eto, tako Mi nagrađujemo one koji zahvaljuju /35/. A on im je bio prijetio silom Našom, ali su oni u prijetnje sumnjali /36/. Oni su od njega goste njegove tražili, pa smo ih Mi oslijepili: 'Iskusite kaznu Moju i prijetnje Moje!' /37/ A rano izjutra stiže ih kazna koju će neprestano osjećati /38/. 'Iskusite kaznu Moju i prijetnje Moje!' /39/ A Mi smo Kur'an učinili dostupnim za učenje napamet i pouku, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?!"/40/

Uzvišeni kazuje o tome kako je Lutov narod ugonio u laž svoga poslanika i kako su činili takve pokvarenosti koje niko prije njih na svijetu nije počinio. Zbog toga su i kažnjeni takvom propašću kakvu drugi narodi nisu doživjeli. Uzvišeni Allah, dž.š., naredio je Džibrilu, a.s., da podigne njihova naselja u nebeske visine, a zatim ih prevrne, gađajući ih kamenjem i tvrdom pečenom glinom. Zato i kaže na ovom mjestu:

"Na njih vjetar, pun pijeska, poslasmo", a bilo je to kamenje.

"...samo ne na Lutovu porodicu, nju u svitanje spasismo." Tj. izišli su pred kraj noći i spasili se onoga što je zadesilo njihov narod. Nije im se ništa loše desilo, pa zato i kaže Uzvišeni:

"Eto tako Mi nagrađujemo one koji zahvaljuju. A on im je bio prijetio silom Našom." Tj. prije nego što je stigla kazna za njih, bili su opomenuti da će ih ta Allahova žestoka kazna zadesiti. I, umjesto da ga poslušaju, oni su sumnjali i nisu mu vjerovali.

"Oni su od njega goste njegove tražili." Te noći njemu su došli meleki: Džibril, Mikail i Israfil u liku mladića, vanredne ljepote, a što je bila kušnja od Allaha, dž.š., za taj narod. Lut, a.s., ugosti ih. Međutim, Lutova žena, stara i pokvarena, poslala do naroda vijest o gostima koji su došli Lutu, a.s., pa narod pohita prema njegovoj kući. Lut, a.s., zaključa vrata pred njima, dok su oni navaljivali pokušavajući ih razvaliti. Poslanik se odupirao i sprečavao ih da uđu, rekavši: **"Ovo su kćeri moje." (11:78), (15:71)**

Time se želi reći: ženskinje vaše. Ali, kada su toliko navalili da uđu, izišao je Džibril, a.s., i udario ih po očima krajem svoga krila, tako da su zaslijepjeni bili. Vratili su se nazad osjećajući se poraženim. Zaprijetili su Lutu, a.s., da će se vidjeti u zoru.

Uzvišeni je rekao:

"A rano izjutra stiže ih kazna koju će neprestano osjećati." Tj. neće imati nikakva izlaza.

"Iskusite kaznu Moju i prijetnje Moje. A Mi smo Kur'an učinili dostupnim za učenje napamet i pouku, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?"

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النَّذْرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا
فَأَخَذْنَا مِمَّنْ أَحْذَرَ فِرْعَوْنَ رَيْسَ فِرْعَوْنَ ﴿٤٢﴾ أَكْفَارًا لَهُمْ خَيْرٌ مِّنْ أَوْلَادِهِمْ أَمْ لَكُمْ
بِرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ كُلُّ شَيْءٍ سِيَاهُ مُنْجِئِكُم مِّنْ رَبِّكُمْ وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ ﴿٤٤﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرٌ ﴿٤٥﴾

"I faraonovoj porodici opomene dolaziše /41/, ali oni porekoše sve znakove Naše, pa ih Mi kaznismo onako kako kažnjava Silni i Moćni /42/. Da li su nevjernici vaši imalo jači od njih, ili vi u knjigama nebeskim imate kakvu povelju?" /43/ Zar ovi da govore: "Mi smo skup nepobjedivi!" /44/ Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati!" /45/ Međutim, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je užasniji i gorči." /46/

Uzvišeni Allah, dž.š., obavještava šta se zbilo s Faraonom i njegovim narodom. Kao poslanik im je došao Musa, a.s., sa svojim bratom Harunom, a.s., donoseći im radosne vijesti, a i prijetnju. Allah, dž.š., pojačao je poslanike dajući im mnogo mu'džiza, ali su ih Faraon i njegovi sljedbenici poricali. Zbog toga su bili kažnjeni onako kako kažnjava Silni i Moćni, tako da ni traga od njih nije ostalo. Zatim kaže Uzvišeni: **"Da li su nevjernici vaši..."**, te riječi su upućene mušricima Meke. **"...imalo jači od njih?"** Ovdje se misli na one koji su spomenuti ranije i uništeni iz razloga što su u laž ugonili svoje poslanike i nisu vjerovali u Objave koje su dobijali.

"Ili u knjigama nebeskim imate kakvu povelju?" Tj. da li imate kakvu garanciju da vas neće stići kazna i opomena. Nakon toga Uzvišeni govori: **"Zar oni da govore: 'Mi smo skup nepobjedivi!'"** Tj. svako od njih mislio je da im niko ne može nauditi. Uzvišeni Allah, dž.š., kaže: **"Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati"**, tj. bit će poraženi i uništeni. Buharija navodi od Ibn-Abbasa da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., /291/ rekao kad je bio u šatoru za vrijeme Bitke na Bedru: "Obraćam Ti se i molim za Tvoje obećanje i obavezu. Allahu moj, ako budeš htio, nećeš biti poslije današnjeg dana

obožavan na Zemlji." Tada ga Ebu-Bekr uze za ruke i reče: "Smiri se, o Allahov Poslaniče, već si dosta tražio od svoga Gospodara." Zatim je Poslanik, s.a.v.s., izišao, obučen u pancir, i rekao:

"Skup će sigurno poražen biti, a oni će se u bijeg dati! Međutim, Smak svijeta im je rok, a Smak svijeta je užasniji i gorči." Ovako navode Buharija i En-Nesai na više mjesta.

إِنَّ الْجَحِيمَ
فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٦﴾ يَوْمَ يُسْبَوْنَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا
مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٧﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٨﴾ وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلِمَةً
بِالْبَصَرِ ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا شَعَاعًا مِّمَّنْ ذَكَرْنَا ﴿٥٠﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ
فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥١﴾ وَكُلَّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَظَرٍّ ﴿٥٢﴾ إِنَّ النَّاصِيحِينَ
فِي جَنَّتٍ وَنَهْرٍ ﴿٥٣﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٤﴾

"Grješnici će sigurno stradati i u ognju biti /47/ na Dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: 'Iskusite vatru džehenemsku!' /48/ Mi doista sve s određenjem stvaramo /49/, i naređenje Naše samo je jedna riječ - sve bude u tren oka /50/. A Mi smo već vama slične uništili, pa ima li ikoga ko bi pouku primio?! /51/ I sve što su uradili u listovima je /52/, i sve, i malo i veliko, u retke je stavljeno /53/. Oni koji su se Allaha bojali bit će u džhenetskim baščama i pored rijeka /54/ na mjestu u kome će biti zadovoljni, kod Vladara Svemoćnoga." /55/

Uzvišeni nas obavještava kako će grješnici, koji su zapali u zabludu umjesto svjetla, dobiti kaznu u ognju, a sve zbog toga što su stalno sumnjičavi bili i suprotstavljali se u mišljenjima. Ovakvim se smatra svaki onaj koji se može upisati kao kafir, te onaj koji izmišlja u vjeri, kao i ostali koji se udaljuju od Pravog puta. Zatim kaže Uzvišeni:

"Na Dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim", tj. zbog toga što su se bavili ludorijama, sumnjičenjem i protivljenjem, pripast će im samo Džehennem, pa pošto bijahu u zabludi - odvući će se na licima, tako da neće ni znati kud idu. Bit će im rečeno:

"Iskusite vatru džehenemsku!"

A riječi Uzvišenog: **"Mi sve s određenjem stvaramo"** jesu kao i riječi Uzvišenog:

"Slavi ime Gospodara svoga Svevišnjeg, Koji sve stvara i čini skladnim i Koji sve određuje i upućuje." (87:1-3) Tj. Allah, dž.š., odredio je sudbinu i ukazao stvorenjima pravi put do nje. Ovaj časni ajet koristi većina islamske uleme kao dokaz i potvrdu da je Uzvišeni Allah, dž.š., predodredio Svojim stvorenjima budućnost, tako da Mu je svaka

stvar poznata prije nego je i postala, prije nego je i zapisana. Isto tako, ovaj i slični ajeti i hadisi koriste se i kao odgovor sekta kaderija, koji su se pojavili u posljednjem periodu ashaba. Sada bismo naveli jedan dio hadisa koji se tematski vežu za ovaj ajeti-karim. Prenosi Ahmed od Ebu-Hurejrea, koji kaže: /292/ "Došli su mušrici iz plemena Kurejš kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i sa njim raspravljali o kaderu, pa bi objavljeno:

"Na Dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: 'Iskusite vatru džehenemsku!' Mi sve s određenjem stvaramo." Ovako navode još i Muslim, Tirmizi i Ibn-Madže. A Ibn-Hatim navodi od Zurarea, a ovaj od Vjerovjesnika, s.a.v.s., /293/ da je učio ovaj ajet: **"Iskusite vatru džehenemsku!' Mi sve s određenjem stvaramo"**, pa rekao: "Ovo je objavljeno ljudima moga ummeta koji će se pojaviti u ahiri-zemanu (pred Sudnji dan), a koji će poricati Allahovo određenje." A Ahmed navodi od Abdullaha ibn Omera da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: /294/ "Svaki narod ima svoje međžusije, a međžusije moga ummeta oni su koji budu govorili da nema kadera. Pa, ako se razbole, nemojte ih obilaziti; a ako umru, nemojte im ići na sahranu." A u sahih hadisu stoji: /295/ "Traži pomoć od Allaha i nemoj posustati - pa, ako te zadesi nešto loše, reci: 'Allah je tako odredio i On čini ono što On hoće', a nemoj reći: 'Da sam uradio drugačije, bilo bi onako', jer ono 'da sam' otvara prostor za šejtansko djelovanje." Potvrđeno je i u Muslimovu Sahihu, koji navodi hadis od Abdullaha ibn Amra, koji kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: /296/ "Doista je Allah odredio sudbinu stvorenjima prije stvaranja nebesa i Zemlje na pedeset hiljada godina", a Ibn-Vehb dodaje: "A Njegov prijesto je bio na vodi." Ovaj hadis prenosi i Et-Tirmizi i kaže da je on hasen, sahih i garib. Imam Ahmed navodi da Ubadeta ibn Velida ibn Ubadeta da mu je pričao njegov otac: /279/ "Ušao sam kod Ubadeta, a on je bio bolestan, očekujući skorbu smrt, pa sam mu rekao: 'Šta mi savjetuješ da bih mogao uraditi?' 'Sjedi kraj mene', odgovorio je, a kad sam sjeo, reče: 'Sinak moj, još ti nisi okusio šta je prava vjera niti dostigao suštinu spoznaje Allaha tako da bi vjerovao u Allahovo određenje, pa bilo ono dobro ili loše. Rekao sam: 'Babuka moj, kako da znam šta je od određenog dobro, a šta je loše?' On odgovori: 'Znaj da ono što te zadesilo nisi mogao izbjeći, niti ćeš moći izbjeći ono šta će te zadesiti. Jer, sinko moj, čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., kad kaže: 'Zaista, prvo što je Allah, dž.š., stvorio bilo je pero, a zatim mu je rečeno: 'Piši!', i tog trenutka je zapisano sve šta će biti do Sudnjeg dana.' 'O sinak moj, ako umreš, a da nemaš ovakvo vjerovanje, ušao bi u Džehennem.'"

A riječi Uzvišenog:

"I naređenje Naše samo je jedna riječ, sve bude u tren oka." Ovim se daje na znanje da će se ostvariti Allahova volja kod Njegovih stvorenja, kao

što govori i o sprovedbi Allahove odredbe među njima.

"I naređenje Naše samo je jedna riječ." Znači da nema uopće potrebe da se određuju sekunde, jer se izvršavanje naredbe izvršava trenutno, bez ikakvog kašnjenja, koliko i treptaj oka. Divno li je rekao jedan pjesnik: "Da se nešto desi kada Allah hoće, samo riječ: 'Budi' - dovoljno je Njemu reći." A riječi Uzvišenog: **"A Mi smo već vama slične uništili"**, tj. one koji su vam prethodili, a u laž su ugonili poslanike.

"Pa, ima li ikoga ko bi pouku primio?!" Ima li iko koga je opametilo ono što se zbilo takvima i ono što je za takve bilo određeno od kazne? **"I sve što smo uradili u listovima je"**, tj. u knjigama je koje se nalaze kod meleka, a.s. **"I sve, i malo i veliko"** od vaših djela, **"U retke je stavljeno"**, tj. zabilježeno je u listovima i sve sabrano. Imam Ahmed navodi hadis koji prenosi h. Aiša da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: /298/ "O Aiša, čuvaj se sitnih grijeha, jer ima neko ko je od Allaha, dž.š., i za njih zadužen da ih piše." Ovaj hadis navode i En-Nesai i Ibn-Madže.

A riječi Uzvišenog:

"Oni koji su se Allaha bojali bit će u džhenetskim baščama i pored rijeka", tj. njima će se desiti suprotno od onoga što su zaradili oni koji su zalutali i tvrdoglavi bili, koji su odvučeni na svojim licima u džehenemsku vatru.

A riječi Uzvišenog:

"Na mjestu u kome će biti zadovoljni", tj. u kući Allahovog gostoprimstva i zadovoljstva.

"...kod Vladara Svemoćnoga", tj. kod Uzvišenog Vladara, Stvoritelja, Moćnog da vam pruži sve što tražite i želite. Imam Ahmed navodi od Abdullaha ibn Omera da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Pravedni će biti kod Allaha na minberima od svjetlosti, sa desne strane Milostivog, obje su Njegove ruke desne (jemin), a to su oni koji su bili pravedni u presudama u svojim porodicama i sa onima kojima su upravljali." Ovaj hadis prenose još i Muslim i En-Nesai.

**Završetak skraćelog tefsira
sure El-Kamer, uz veliku zahvalu
Allahu, dž.š.**

